

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE – IDV
CENTER ZA RAZISKOVANJE JAVNEGA MNENJA
IN MNOŽIČNIH KOMUNIKACIJ**

Ljubljana, Kardeljeva ploščad 5

Tel.: 01/5805-370, 01/5805-105

Fax: 01/5805-104

E-mail: cjmmksjm@fdv.uni-lj.si

**PRVA POMOČ KOT OBLIKA
SOLIDARNOSTI V SODOBNI
SLOVENSKI DRUŽBI**

Ljubljana, november 2012

Poročilo o poteku raziskave

Raziskava *Prva pomoč kot oblika solidarnosti v sodobni slovenski družbi* je bila izvedena v času od 12. do 14. novembra 2012. Na podlagi povpraševanja in dogovora z naročnikom raziskave dr. Damjanom Slabetom, smo v CJMMK izvedli anketno raziskavo z zgoraj navedenim naslovom. Poglavitni cilj raziskave je bil izmeriti stališča ljudi glede nudenja prve pomoči. Raziskave beleži: odnos ljudi do te problematike, stanje pripravljenosti za nudenje pomoči, poznavanje doktrine in tehnik pomoči, vrednote ki so povezane s temi vprašanji in možne perspektive razvoja področja za naprej.

Metodologija zajemanja je tekla po utečenem postopku, ki ga za tovrstne raziskave izvajamo v CJMMK. Raziskava je bila izvedena na osnovi vzorca telefonskih naročnikov fizičnih oseb. Populacija raziskave so polnoletne osebe - prebivalci Republike Slovenije. Vzorčenje je potekalo iz vzorčne baze (BN= 3355), ki je bila izčrpana do 25%, kar pomeni, da je bilo v zaključku realiziranih 853 intervjujev.

Postopek za izbor ciljnih oseb poteka v dveh fazah: najprej iz baze vseh telefonskih naročnikov fizičnih oseb naključno izberemo kvote telefonskih števil, ki predstavljajo prostorske proporce Slovenije (velikost naselja, regija). V drugi fazi izbora pa znotraj gospodinjstva izberemo naključno osebo, ki spada v populacijo raziskave. Celoten postopek temelji na naključnosti in zagotavlja, da ima vsaka oseba iz (dostopne) populacije enako verjetnost izbora. Če ciljna oseba ni dostopna, številko gospodinjstva kličemo ponovno v naslednjih dneh, v času trajanja anketiranja (lahko tudi do osemkrat). Postopek izbire ciljnih gospodinjstev, naknadno klicanje le-teh ter celoten postopek kontrole in upravljanja poteka telefonskih klicev, zmenkov in anketiranja teče programsko. Anketa je potekala pretežno v popoldanskem in večernem času, med 16. in 21. uro, v določenih dneh pa z zmanjšano intenzivnostjo tudi dopoldne. Povprečno trajanje intervjuja je bilo 13 minut. Čas potreben za celotno izvedbo anketiranja pa se giblje okrog 400 ur. Telefonske intervjuje je s pomočjo standardiziranega vprašalnika izvajalo 28 izšolanih anketarjev CJMMK. Zasnovo vprašalnika je izvedel naročnik, izvajalec pa metodološko redakcijo vprašalnika. Izvedbo v okviru skupine CJMMK je koordiniral doc. dr. Slavko Kurdija.

Poročilo o raziskavi vsebuje kvantitativno sumarno poročilo (sumarnik), ki predstavljata popoln pregled postavljenih vprašanj in dobljenih odgovorov ter tabelarno gradivo. Vsa vprašanja in merila v gradivu so povzeta v izvorni obliki. Tabelarno gradivo, vsebuje nabor kontrolnih spremenljivk, ki kažejo povezanost med izraženimi stališči anketirancev ter njihovimi statusnimi oziroma socialno-demografskimi značilnostmi. Prikazi in analiza podatkov temeljijo na sistemu vzorčnih uteži, ki zmanjšujejo pristranost v rezultatih zaradi načina vzorčenja in izvedbe zajemanja (telefon). Uteži izravnavajo odstopanja v strukturi vzorca na raven strukture populacije v primeru spola, starosti, izobrazbe in velikosti naselja.

SUMARNIK:

12. – 14. 11. 2012

N = 853

1. **NAJPREJ NAS ZANIMA NASLEDNJE. DENIMO, DA BI SE ZNAŠLI V SITUACIJI, KO BI NEKDO ZUNAJ NA ULICI POTREBOVAL PRVO POMOČ. ALI BI JO VI BILI PRIPRAVLJENI NUDITI ALI, BI TO RAJE PREPUSTILI DRUGIM?**

1-	bi dal	74,1
2-	bi raje prepustil drugim	22,6
3-	ne vem, b.o.	3,2

2. **ALI STE SE SAMI V PRETEKLOSTI KDAJ IZOBRAŽEVALI ALI PA KAKORKOLI DRUGAČE PRIDOBILI ZNANJA IZ NUĐENJA PRVE POMOČI?**

1-	da, sem	89,3
2-	ne, nisem	10,1
3-	ne vem, b.o.	0,6

Na vprašanja 3 do 8A odgovarjajo tisti, ki so se v preteklosti izobraževali; n=762.

3. **PROSIM, POVEJTE, KJE VSE STE PRIDOBILI ZNANJE S PODROČJA PRVE POMOČI.**

Seštevek več navedb:

1-	V ČASU ŠOLANJA	24,0
2-	NA TEČAJU ZA VOZNIKE MOTORNIH VOZIL	85,1
3-	V SLUŽBI(NPR. TEČAJ VARSTVA PRI DELU, IPD)	27,8
4-	V DRUŠTVU, KATEREGA ČLAN STE ALI STE BILI (GASILCI, GORSKI REŠEVALCI, PLANINSKO DRUŠTVO, CIVILNA ZAŠČITA, TABORNIKI/SKAVTI IPD.)	12,3
5-	V VOJSKI	6,1
6-	NA POSEBNIH TEČAJIH	5,6
7-	drugo	1,5

4. **KOLIKO LET JE MINILO OD VAŠEGA ZADNJEGA USPOSABLJANJA ZA PRVO POMOČ?**

1-	1 LETO ALI MANJ	13,5
2-	MED 2 IN 5 LET	19,8
3-	MED 5 IN 10 LET	9,6
4-	VEČ KOT 10 LET	56,4
5-	ne vem, b.o.	0,6

5. **ALI SE SPOMNITE PRIBLIŽNO KOLIKO UR JE TRAJALO TO VAŠE USPOSABLJANJE ALI TEČAJ?**

1-	MANJ KOT 5 UR	14,2
2-	MED 5 IN 10 UR	27,4
3-	MED 10 IN 20 UR	16,9
4-	VEČ KOT 20 UR	22,1
5-	ne vem, b. o.	19,4

6. **ALI JE TEČAJ OBSEGAL ...?**

1-	SAMO TEORETIČNI DEL,	6,3
2-	SAMO PRAKTIČNI DEL, ALI	1,0
3-	OBOJE	92,4
4-	ne vem, b.o.	0,3

7. **KAJ JE BIL RAZLOG, DA STE SE UDELEŽILI TEČAJA PRVE POMOČI? ALI ZATO, KER JE BILA UDELEŽBA OBVEZNA (NPR. SLUŽBA, VOZNIŠKI IZPIT, VOJSKA IPD.), ALI STE SE TEČAJA UDELEŽILI POVSEM PROSTOVOLJNO, KER STE PAČ ŽELELI PRIDOBITI TOVRSTNA ZNANJA?**

1-	obvezno	88,7
2-	prostovoljno	10,9
3-	ne vem, b.o.	0,4

- 8A. **ALI ZASE MENITE, DA BI MORALI OBNOVITI SVOJE ZNANJE PRVE POMOČI?**

1-	da	60,3
2-	ne	35,1
3-	ne vem, b.o.	4,6

Na vprašanje 8B odgovarjajo tisti, ki v preteklosti niso pridobili znanja iz prve pomoči; n=89.

- 8B. **ALI ZASE MENITE, DA BI MORDA MORALI PRIDOBITI ZNANJE PRVE POMOČI?**

1-	da	40,0
2-	ne	47,2
3-	ne vem, b.o.	12,7

Odgovarjajo tisti, ki so na vprašanji 8A ali 8B odgovorili »da«; n=491.

9. **KAJ JE POGLAVITNI RAZLOG, DA ŠE NISTE OBNOVILI SVOJEGA ZNANJA PRVE POMOČI?**

1-	DENAR (tečaj ni poceni)	13,9
2-	ČAS (imam premalo časa)	29,5
3-	KER NI PONUDBE ZA TAKE TEČAJE	24,7
4-	KER SE NE ČUTITE SPOSOBENE ZA SODELOVANJE NA TEČAJU	6,5
5-	KER ME STVAR TRENUTNO NE ZANIMA	12,3
6-	ne vem, b.o.	13,0

10. **ALI STE V SVOJEM ŽIVLJENJU IMELI KAKRŠNOKOLI IZKUŠNJO Z NUDENJEM PRVE POMOČI, BODISI DA STE JO NUDILI VI, ALI PA JE KDO POMAGAL VAM?**

1-	da, imel	54,0
2-	ne, ni imel	45,3
3-	ne vem, b.o.	0,7

Na vprašanje 11 odgovarjajo tisti, ki so imeli izkušnjo z nudenjem prve pomoči; n=461.

11. **CENITO TO SVOJO IZKUŠNJO Z LESTVICO OD 1 DO 5, PRI ČEMER 1- POMENI NEGATIVNO IZKUŠNJO, 5- PA POZITIVNO IZKUŠNJO.**

1-	negativna izkušnja	2,9
2-	2	1,0
3-	niti-niti	19,3
4-	3	27,7
5-	pozitivna izkušnja	47,5
6-	ne vem, b.o.	1,5
	povprečje:	4,18

12. **PROSIM VAS, DA Z LESTVICO OD 0 DO 10 OCENITVE SVOJE ZNANJE PRVE POMOČI, KI JE LAHKO BODISI TEORETIČNO, BODISI PRAKTIČNO, PRI ČEMER 0- POMENI, DA TEGA ZNANJA SPLOH NIMATE, 10- PA, DA ZELO DOBRO OBVLADATE PRVO POMOČ.**

čisto nič										odlično	ne vem, b.o.	
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	99	povp.
0,7	1,3	3,5	9,0	13,6	24,9	14,9	13,6	8,8	3,6	2,4	3,5	5,45

13. PRI KATERIH OD NAŠTETIH PRIMEROV BI PRI NUJENJU PRVE POMOČI UPORABILI ŽGANJE?

	da	ne	ne vem, b.o.
A. ZA RAZKUŽEVANJE RAN	51,0	44,6	4,3
B. ZA ZMANJŠANJE BOLEČIN PRI POŠKODBAH	13,2	81,3	5,5
C. ZA POMIRITEV PONESREČENCA	4,2	92,1	3,7
D. ZA OBKLADEK	41,0	53,7	5,4
E. PRI ŽELODČNIH TEŽAVAH	19,4	75,7	5,0

14. KAJ OD NAŠTETEGA BI NAREDILI NAJPREJ, ČE BI SE PRED VAŠIMI OČMI NEKDO ZGRUDIL IN NEGIBNO OBLEŽAL NA TLEH?

1-	POKLICAL BI NUJNO MEDICINSKO POMOČ	17,0
2-	PREVERIL BI, ALI SE ODZIVA	19,9
3-	PREVERIL BI, ČE IMA SRČNI UTRIP	22,9
4-	NAMESTIL BI GA V POLOŽAJ ZA NEZAVESTNEGA	37,9
5-	ne vem, b.o.	2,4

15. KAJ MENITE, KAKŠNO JE PRAVILNO RAZMERJE MASAŽE SRCA IN UMETNEGA DIHANJA PRI ODRASLEM ČLOVEKU?

1-	5 MASAŽ SRCA NA 1 VPIH	30,5
2-	15 MASAŽ SRCA NA 2 VPIHA	19,3
3-	30 MASAŽ SRCA NA 2 VPIHA	25,2
4-	ne vem, b.o.	25,0

16. PROSIM, DA NA NASLEDNIH NEKAJ TRDITEV ODGOVORITE Z 'DA', ČE MENITE, DA JE TRDITEV PRAVILNA, IN Z 'NE', ČE MENITE, DA JE TRDITEV NAPAČNA.

	da	ne	ne vem, b.o.
A. HUDO KRVAVITEV LAHKO ZAUSTAVIMO TAKO, DA PRITISNEMO NA KRVAVEČO RANO.	53,6	43,0	3,4
B. AMPUTIRANEGA DELA (NPR. PRSTA) NIKOLI NE DAMO NA LED.	24,6	63,0	12,4
C. OPEKLINSKO RANO ČIM PREJ NAMAŽEMO Z MAZILOM.	24,7	69,6	5,7
D. V KOMPLETU ZA PRVO POMOČ V AVTU SO TUDI ROKAVICE.	66,2	17,7	16,1
E. PRI POŠKODBAH KOSTI IN SKLEPOV NAJ POŠKODOVANI NE JE IN NE PIJE PRED PREGLEDOM PRI ZDRAVNIKU.	57,2	33,6	9,1
F. BOLNIKA S SUMOM NA ZLOM KOLKA ČIM PREJ SAMI ODPELJIMO V NAJBLIŽJO ZDRAVSTVENO USTANOVO.	15,9	80,8	3,4
G. ČE SE MED KOSILOM KOMU ZALETI IN ZAČNE MOČNO KAŠLJATI, GA MORAMO SPODBUJATI, DA ŠE NAPREJ KAŠLJA.	47,2	45,8	7,0

17. KATERO TELEFONSKO ŠTEVILKO BI POKLICALI, ČE BI POTREBOVALI NUJNO MEDICINSKO POMOČ V SLOVENIJI? (na priklic)

1-	112	74,1
2-	113	14,2
3-	drugo	2,2
4-	ne vem, b.o.	9,4

18. KATERA PA JE SKUPNA EVROPSKA TELEFONSKA ŠTEVILKA ZA KLIC V SILI?

1-	112	30,1
2-	drugo	4,8
3-	ne vem, b.o.	65,1

19. NAVEDLI VAM BOMO NEKAJ TRDITEV V ZVEZI Z NUJENJEM PRVE POMOČI DRUGI OSEBI. S POMOČJO LESTVICE OD 1 DO 5 ZA VSAKO TRDITEV POVEJTE KOLIKO DRŽI. 1-POMENI, DA TRDITEV SPLOH NE DRŽI, 5 PA, DA POVSEM DRŽI.

	sploh ne drži 1	2	3	4	povsem drži 5	ne vem, b.o.	povp.
A. ČUTIM SE MORALNO DOLŽNEGA POMAGATI POŠKODOVANEMU.	0,6	0,5	2,3	20,5	74,5	1,6	4,71
B. POMAGAL BI, KER SE MI ČLOVEK SMILI.	7,3	10,2	7,2	26,0	47,8	1,4	3,98
C. POMAGAL BI, KER MI TO NALAGA ZAKONODAJA.	30,5	21,4	14,5	12,1	19,4	2,1	2,68
D. KDOR ZNA POMAGATI, JE OBČUDOVANJA VREDEN.	2,8	3,4	6,5	20,1	65,5	1,8	4,45
E. VERJAMEM, DA BI TUDI MENI KDO POMAGAL, ČE BI POTREBOVAL POMOČ.	0,9	0,7	13,5	35,3	48,0	1,5	4,31

20. NAVEDLI VAM BOMO NEKAJ RAZLOGOV, ZAKAJ NEKDO NE BI NUDIL PRVE POMOČI. PONOVRNO S POMOČJO LESTVICE OD 1 DO 5 ZA VSAK RAZLOG (ALI TRDITEV) POVEJTE, KOLIKO DRŽI.

	sploh ne drži 1	2	3	4	povsem drži 5	ne vem, b.o.	povp.
A. MED NUJENJEM PRVE POMOČI SE ČLOVEK LAHKO OKUŽI.	12,6	17,7	22,3	28,3	14,8	4,3	3,16
B. BOJIM SE, DA BOM S SVOJIM RAVNANJEM POŠKODOVANCU LAHKO ŠKODOVAL.	7,4	13,1	27,9	35,7	13,7	2,2	3,36
C. SPRAŠUJEM SE, KDO MI BO POVRNIL PORABLJEN MATERIAL IZ KOMPLETA ZA PRVO POMOČ.	81,2	13,1	1,4	0,7	0,7	2,9	1,21
D. PREPRIČAN SEM, DA ZNAJO DRUGI BOLJE NUDITI PRVO POMOČ KOT JAZ.	4,8	7,7	38,0	30,3	16,0	3,2	3,47
E. ŽE OB POGLEDU NA SLIKO RANE SE NE POČUTIM DOBRO.	40,5	21,7	17,1	11,8	7,3	1,7	2,22
F. BOJIM SE, DA ME LAHKO POŠKODOVANI KASNEJE TOŽI.	22,7	30,5	21,2	17,3	4,2	4,2	2,48
G. SKRBI ME, KAKO BODO DRUGI OCENILI MOJO POMOČ.	31,0	34,3	16,2	13,5	1,2	3,8	2,16

21. NAVEDLI VAM BOMO RAZLIČNE MOŽNOSTI, KAKO LAHKO POSAMEZNIK IZBOLJŠA SVOJE ZNANJE PRVE POMOČI. ZA VSAKO OD NJIH POVEJTE, ALI ZA VAS DRŽI ALI NE DRŽI.

		da	ne	ne vem, b.o.
A.	UDELEŽIL BI SE TEČAJA PRVE POMOČI, ČE BI ME LE KDO OBVESTILI, KDAJ IN KJE BO TEČAJ.	59,2	33,1	7,6
B.	UDELEŽIL BI SE TEČAJA PRVE POMOČI, ČE BI BIL ZASTONJ.	61,5	32,0	6,5
C.	UDELEŽIL BI SE TEČAJA, TUDI ČE BI MORAL ZA TO NAMENITI SVOJ PROSTI ČAS.	66,5	26,9	6,6
D.	ZNAM POISKATI INFORMACIJE O NAPOTKIH ZA PRVO POMOČ NA INTERNETU.	65,9	31,8	2,4
E.	RAJE KOT NA INTERNETU BI NAPOTKE ZA PRVO POMOČ ISKAL V PRIROČNIKU.	53,6	39,8	6,6

DEMOGRAFIJA

1. ALI IMATE VOZNIŠKO DOVOLJENJE?

1-	da	85,0
2-	ne	15,0

2. STAROST:

1-	do 30 let	22,0
2-	31 do 45 let	29,0
3-	46 do 60 let	25,8
4-	61 let in več	23,2

3. IZOBRAZBA

1-	OSNOVNA	22,4
2-	POKLICNA	22,5
3-	SREDNJA	33,9
4-	VIŠJA, VISOKA	21,2

4. KRAJ BIVANJA

1-	PODEŽELJE	37,8
2-	MANJŠI KRAJ ALI MESTO	33,7
3-	VEČJE MESTO	10,6
4-	LJUBLJANA, MARIBOR	17,9

5. KAM BI UVRSTILI SEBE OZ. SVOJO DRUŽINO GLEDE VIŠINE DOHODKA?

1-	POD POVPREČJEM	26,1
2-	V POVPREČJE	64,2
3-	NAD POVPREČJEM	4,0
4-	ne vem, b.o.	5,7

6. ZAPOSLENOST

1-	ZAPOSLEN V GOSPODARSTVU	24,1
2-	ZAPOSLEN V NEGOSPODARSTVU	16,3
3-	SAMOZAPOSLEN	5,7
4-	KMET	0,7
5-	GOSPODINJA	3,0
6-	UPOKOJENEC	31,4
7-	ŠTUDENT, DIJAK	11,9
8-	BREZPOSELN	6,0
9-	DRUGO	0,9

7. ALI STE ZDRAVSTVENI DELAVEC?

1-	da	8,7
2-	ne	91,3

8. VERNOST

1-	sem veren	53,9
2-	nisem veren	26,2
3-	nekaj vmes	15,7
4-	ne vem, b.o.	4,1

10. SPOL

1-	moški	48,6
2-	ženski	51,4

11. ANKETIRANEC JE MED INTERVJUJEM POKAZAL ...

1-	veliko zanimanje	50,9
2-	delno zanimanje	41,2
3-	minimalno zanimanje	7,9